

Izveštaj o učešću ministra energetike i rudarstva mr Admira Šahmanovića na godišnjem neformalnom ministarskom sastanku Energetske zajednice, na poziv Sekretarijata Energetske zajednice i Evropske komisije, u Prištini, Kosovo

Delegacija Ministarstva energetike i rudarstva predvođena ministrom mr Admirom Šahmanovićem, 01. i 02. jula 2026. godine boravila je u zvaničnoj posjeti Republici Kosovo radi učešća na godišnjem neformalnom ministarskom sastanku Energetske zajednice, na poziv Sekretarijata Energetske zajednice i Evropske komisije, koji se održao u Prištini.

Sekretarijat Energetske zajednice, i Evropske komisije je organizovao godišnji neformalni ministarski sastanak u Prištini sa ciljem da okupi ministre energetike iz regiona i visoke predstavnike Evropske Komisije kako bi zajednički razgovarali o aktuelnim izazovima i perspektivama energetske politike.

Ovogodišnji sastanak je imao poseban značaj jer se održava u trenutku kada je Crna Gora završila transpoziciju Paketa za integraciju električne energije u svoje nacionalno zakonodavstvo i već je započela proces provjere usklađenosti. Ovaj sastanak je bio usmjeren na konstruktivan dijalog sa Sekretarijatom Energetske zajednice i sa Evropskom komisijom, pri čemu je istaknut značaj da ovaj cjelokupan proces uskoro bude uspješno završen.

Ključne teme i program ovogodišnjeg sastanka su bile:

- Ubrzana integracija Energetske zajednice u tržišta struje i gasa EU
- Jačanje bezbednosti snabdjevanja

Ovogodišnji neformalni sastanak je otvorila ministarka ekonomije Republike Kosova Artane Rizvanolli, nakon čega su u svojim uvodnim izlaganjima Yolanda Garcia-Mezquita šefica odeljenja za odnose sa državama članicama i Energetskom zajednicom i Artur Lorkovski, direktor Sekretarijata Energetske zajednice predočili dalje korake članica Energetske zajednice u cilju ubrzane integracije u jedinstveno tržište električne energije EU. Ministarskom sastanku su pored pomenutih izlagača prisustvovali i ministri iz Makedonije i Albanije.

Na ministarskom sastanku je istaknuto da uključivanje u jedinstveno tržište zasnovano na ravnopravnim uslovima, zahtjeva od ugovornih strana Energetske zajednice pravovremenu i ispravnu transpoziciju i primjenu Paketa integracije električne energije (EIP). Istaknuto je da je Crna Gora završila transpoziciju Paketa za integraciju električne energije u svoje nacionalno zakonodavstvo i da je u toku postupak provjere usklađenosti sa zakonodavstvom EU.

I ovog puta je istaknut negativan finansijski uticaj na uvoz električne energije od ugovornih strana prema CBAM mehanizmu od 1. januara 2026. godine. Inicijativa za preispitivanje ovog mehanizma je u ranijem periodu pokrenuta od strane ministra Šahmanovića što je u konačnom za rezultat imalo, kako je istaknuto na ovom sastanku, sačinjavanje predloga Evropske komisije da se izmjeni Uredba (EU) 2023/956, kao važan korak ka rješavanju nekih zabrinutosti koje je region izneo, što je pozdravljeno od strane ministara. Istovremeno, ministri su se pozvali na zajedničku dostavu inicijative vezano za CBAM mehanizam Evropskom parlamentu u ime ministara energetike Zapadnog Balkana.

Ministri su naglasili potrebu da se osigura da CBAM zapravo treba da podstiče ulaganja u obnovljive izvore električne energije i podržava širi cilj integracije ugovornih strana na tržište električne energije EU i izrazili su zainteresovanost za nastavak dijaloga sa institucijama EU i susednim državama članicama EU po ovom pitanju.

Kao još jedan od zaključaka ministara sa ovog sastanka je potreba da se ubrza postupak u sprovođenju odluke ACER-a iz decembra 2025. godine, kako bi se ubrzalo uspostavljanje saradnje i relevantnih metodologija unutar sistema vezano za prenos električne energije.

Ministri su takođe pozdravili pripreme odluke o međusobnom priznavanju garancija porijekla, naglašavajući potrebu za adekvatnim mjerama zaštite od nepoštovanja, diskriminacije i jednostrane derogacije koja bi mogla da podriva regionalna ulaganja u obnovljive izvore energije.

Takođe, Ministri su naglasili da je dalja integracija regionalnog tržišta gasa ključna za jačanje sigurnosti snabdjevanja, poboljšanje otpornosti i konkurentnosti tržišta, olakšavanje prekogranične trgovine i osiguranje efikasnog korišćenja postojeće infrastrukture, posebno u očekivanju postupnog ukidanja uvoza ruskog gasa. Evropska komisija je na ovom sastanku ponovo potvrdila svoju posvećenost da postepeno ukine uvoz ruskog gasa u Evropskoj uniji, kao dio REPowerEU plana. Naglašena je hitnost ove mjere, postavljajući rok za ukidanje uvoza ruskog gasa preko kratkoročnih ugovora na proljeće 2026. (25. april 2026. za LNG i 17. jun 2026. za gas iz cijevi) i za dugoročne ugovore na zimu i jesen 2027. (1. januar 2027. za LNG i 30. septembar 2027. za gas iz cevi). Ova zabrana će imati direktne i indirektno posljedice po Energetsku zajednicu.

Iako Crna Gora trenutno nema razvijeno tržište prirodnog gasa, ministar Šahmanović je ukazao da u potpunosti prepoznamo strateško značenje diversifikacije izvora snabdjevanja energijom i razvoja regionalne energetske infrastrukture i dalje ostajemo čvrsto da podržavamo inicijative usmjerene na realizaciju Jonsko-Jadranskog gasovoda (IAP), koji je ključni regionalni projekat za povezivanje jugoistočne Evrope sa alternativnim izvorima gasa. Takođe podržavamo projekte fokusirane na razvoj LNG terminala u regionu, jer oni doprinose većoj sigurnosti snabdjevanja i jačanju otpornosti regionalnog energetskeg sistema.

Ministar Šahmanović je u svom izlaganju istakao da Crna Gora ostaje potpuno posvećena sprovođenju evropskog energetskeg zakonodavstva i nastavku bliske saradnje sa Evropskom komisijom, Sekretarijatom Energetske zajednice i svim našim regionalnim i evropskim partnerima.

Sastanci i bilateralni razgovori

Regionalna saradnja

Jačanjem saradnje sa susjednim zemljama, doprinosi se stabilnosti tržišta električne energije, projekti interkonekcija i razmjene kapaciteta omogućavaju efikasniju integraciju obnovljivih izvora i povećanje otpornosti sistema na energetske krize.

U vezi sa tim, nakon završenog ministarskog sastanka ministar energetike i rudarstva mr Admir Šahmanović sastao se sa ministarkom ekonomije Republike Kosova Artanom

Rizvanolli i tom prilikom razmjenili značajna iskustva i istovremeno razgovarali o mogućnostima za saradnju u cilju iskorišćavanja zajedničkih resursa, prenošenja znanja u sprovođenju aukcija za tržišne premije za obnovljive izvore energije i realizaciji infrastrukturnih projekata koji povezuju dvije zemlje. Sastanku je prisustvovao i Ambasador Crne Gore u Republici Kosovo Bernard Čobaj.

Sastanak sa Ambasadorom Crne Gore na Kosovu

Sastanak sa Ambasadorom Čobajem je održan s ciljem razmjene informacija o aktivnostima koje mogu da unaprijede bilateralnu saradnju između Crne Gore i Kosova. Tom prilikom je istaknut značaj nastavka institucionalne saradnje sa kosovskim Ministarstvom ekonomije.

Takođe se razgovaralo o pružanju podrške u promociji Crne Gore na Kosovu. Sastanak je protekao u konstruktivnoj atmosferi, uz zajedničku ocjenu da postoji značajan prostor za produblivanje dalje saradnje.

Predlog Zaključka:

Vlada Crne Gore se na sjednici od _____ jula 2026. godine upoznala s Izveštajem o učešću ministra energetike i rudarstva mr Admira Šahmanovića na godišnjem neformalnom ministarskom sastanku Energetske zajednice, na poziv Sekretarijata Energetske zajednice i Evropske komisije, u Prištini, Kosovo.